

Un mare succes personal și laudele colective

de *Liviu Antonesei*

Avem noi o mulțime de beteșuguri, viața noastră publică se zbate între aproximații și improvizații, dar sînt și cîteva lucruri la care sîntem tari! De pildă, sîntem extrem de talentați la aplicarea proverbului „nimeni nu e profet în satul său”, ba poate și mai tari încă la laudele ce ne apucă – adică le aplicăm, dar cumva indirect ni le și aplicăm – cînd vreunul dintre noi are vreun succes notabil aiurea. Fac, de-o pildă, băieții ăștia tineri niște filme de-ți stă mintea în loc, ba le stă și altora, cum am văzut la recentul festival de film românesc de la Londra, dar nouă nici că ne pasă. Pînă nu-și dau seama străinii de asta, ba chiar ajung să se și sature să le tot aprecieze și premieze, pentru noi nici nu există. Ei, abia atunci, ne trezim și noi și ține-te gură – „geniul românesc”, „imaginea țării în lume”, „cinste lor, cinste lor, cinste cineaștilor” ș. a. m. d.!

Iată, nici n-a apucat bine știrea privind acordarea distincției supreme la Cannes filmului lui Cristian Mungiu să facă ocolul lumii că hoitarii au și început să se agațe de pulpanele tînărului maestru. Ineptul și anticulturalul ministru al culturii, Adrian Iorgulescu pe numele său civil, a sărit instantaneu cu laudele, de parcă nu juriul numit de d-sa la CNC a acordat filmului numai jumătate din modica finanțare necesară, artistul neștiind practic cu șase luni înainte de a cîștiga premiul dacă va reuși să facă filmul. CNC l-a răsfinațat însă generos pe tiranosaurul Sergiu Nicolaescu, care s-a repezit și el cu felicitările în ambele mîini. Păi, dacă ipochimenul ar fi avut un dram de onoare, și-ar fi băgat capul sub pămînt anunțînd în prealabil că nu va mai pronunța în veci cuvîntul „Motor”! Mungiu e la al doilea lung metraj, după excelentul și premiatal „Occident”, și a și luat Palme d’Or, Nicolaescu nici nu mai știe cîte filme a făcut, n-a luat nici un premiu mai de Doamne ajută, dar primește grosul finanțării naționale de cînd se știe „la manivelă”, adică de cînd începea „epopeea națională” cu „Dacii” și o încheia cu „Epoca Ceaușescu”. De altfel, prin aceleleași persecuții trec cam toți regizorii talentatei noi generații. După succesul mondial cu „Moartea domnului Lăzărescu”, Cristi Puiu a fost sancționat cînd a solicitat CNC finanțarea unui nou film, iar dacă tatăl lui Corneliu Porumboiu n-ar fi și el un om mai înlesnit acolo din Vaslui, n-am fi avut parte nici de „A fost sau n-a fost”, alt film de remarcabil succes internațional. Și, acum, sar cu toți cu laudele, iar președintele mult iubit uită o clipă de fotbal și handbal și sare și el cu decorațiile! Și pe vii, și pe morți, că s-a gîndit să-l decoreze post mortem și pe regretatul și talentatul Călin Nemescu, premiat postum și la Cannes, nu doar pe Mungiu. Poți să fii cît de bun în „eterna și fascinantă”, dacă nu te vād mai întîi străinii, nu are nici o importanță. Filmele românești, de cele recente și foarte bune vorbesc, fac săli remarcabil de goale, în vreme ce devin neîncăpătoare la producții de serie hollywoodiene, iar mai recent chiar taiwanezo-continentale. La Cluj și Sibiu, la TIFF, cîteva mii de spectatori au aplaudat zeci de minute în șir filmul lui Mungiu, dar să nu ne lăsăm induși în eroare. Acolo, era un festival internațional, deci un fel de rezervație naturală culturală!

Și, pentru că trăim în România, nu erau suficiente laudele prefăcute ale unor personalități cu totul discutabile, de la Iorgulescu la Nicolaescu, nici amenințările cu decorațiile prezidențiale, așa că au apărut, cum e firesc la noi, detractorii și atacurile josnice. A răsărit din neant un fel de Caion de mucava care-l acuză pe Mungiu de plagiat – de parcă cineva care e în stare să ia Palme d’Or are nevoie de așa ceva, mai ales cînd e și un extraordinar de talentat prozator, cum e cazul lui Mungiu –, iar pe forumuri, i se face genealogia. Nici măcar Nemescu n-a scăpat, devreme ce-am văzut pe un forum reproșul că a murit înainte de a fi încheiat montajul peliculei! De parcă s-ar fi sinucis, nu ar fi fost asasinat de un șofer incoștient! Halal țară, păcat că ești locuită! În mod normal, acest succes, care se adaugă celor din ultimii ani, ar fi trebuit să provoace un cutremur de mari proporții – CNC să se autodizolve, ministrul să plece la arat, Sergiu Nicolaescu să se ducă la mînăstire după ce-și va fi tras un glonț orb în timp! Nu s-a întîmplat asta, nici nu se va întîmpla. Așa că să-l lăsăm pe Mungiu și pe colegii săi în pace să-și facă filmele. Cum pot. Filmele lor. Și să-și binemerite succesele lor. Ele nu sînt ale țării, nici ale administrației culturale, nici măcar ale noastre. Noi ne ferim pînă să și intrăm în sălile de cinema!